

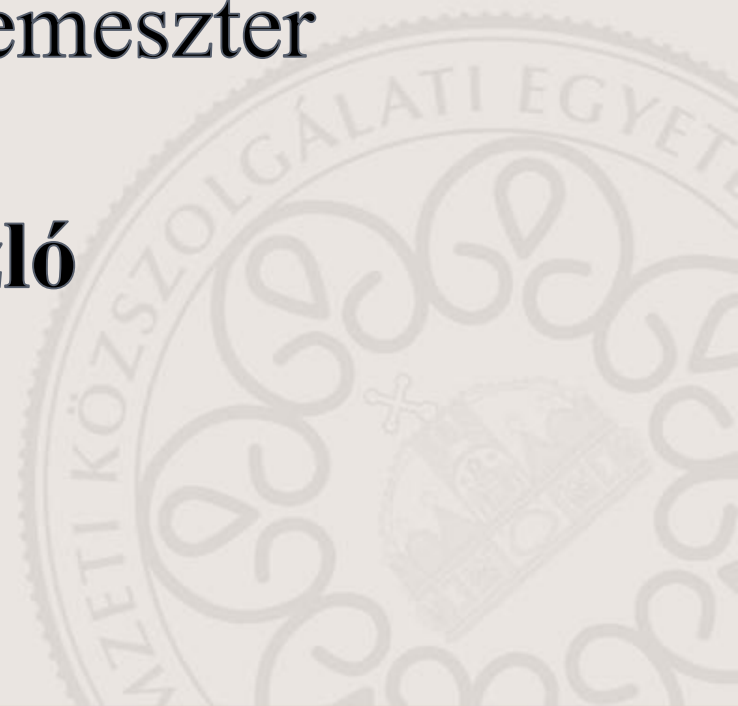

Az Európai Unió közjogi alapjai

2017/18. tavaszi szemeszter

Szegedi László

NKE-ÁKK

Az EU intézményei

Az Európai Unió intézményei az EUMSZ 13. cikke alapján a következők **(taxatív felsorolás)**:

1. **Európai Parlament;**
2. **Európai Tanács;**
3. **Tanács;**
4. **Európai Bizottság;**
5. **Európai Unió Bírósága;**
6. **Európai Számvevőszék;**
7. **Európai Központi Bank** (a Központi Bankok Európai Rendszerének részeként)

+ tanácsadó szervek: a **Gazdasági és Szociális Bizottság (GSZB)**, valamint a **Régiók Bizottsága**.

+ külön bank **Európai Beruházási Bank**

+ Szerződéseken kívüli szervek: **EU ügynökségei**

Igazságszolgáltatási és végrehajtási funkció

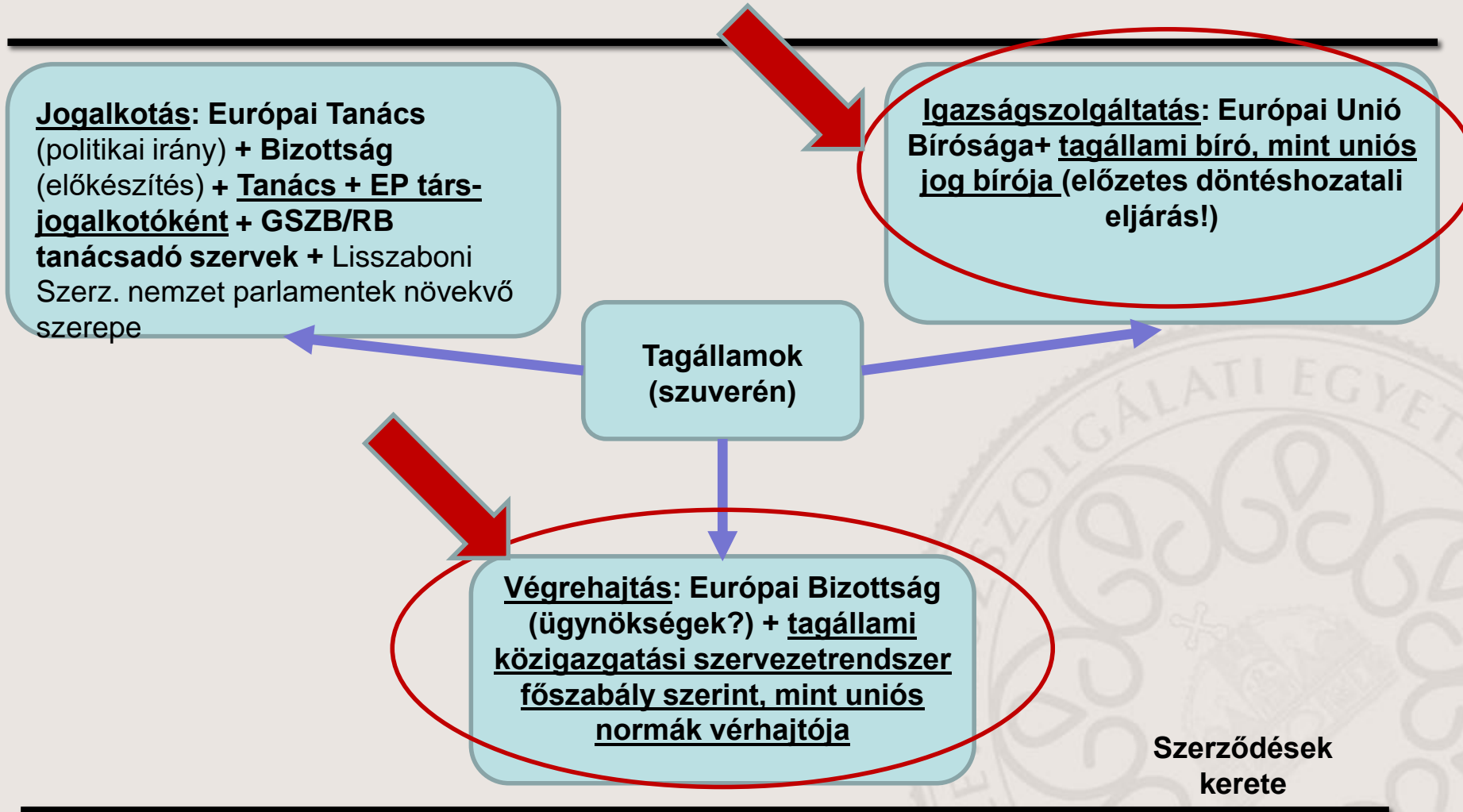

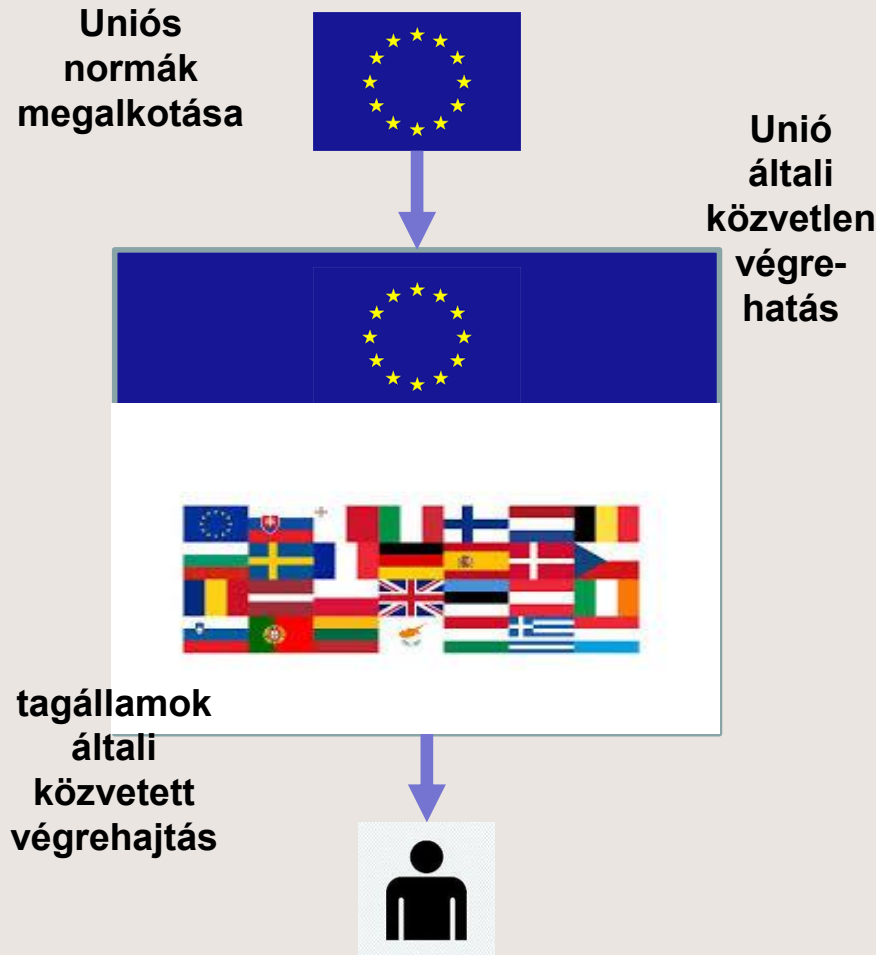
Igazságszolgáltatási funkció

Hatalmi ágak és közvetett végrehajtás

Közvetett vs. közvetlen végrehajtás

- Közvetlen végrehajtás térnyerése napjainkban
- **Közvetlen jogviszony** uniós polgár és uniós (végrehajtó) szervek között
- (1) Milyen **személyzet**,
- (2) milyen **szervezeti** keretek között,
- (3) milyen **jogvédelmi garanciák** mentén feleljen a közvetlen végrehajtásért?

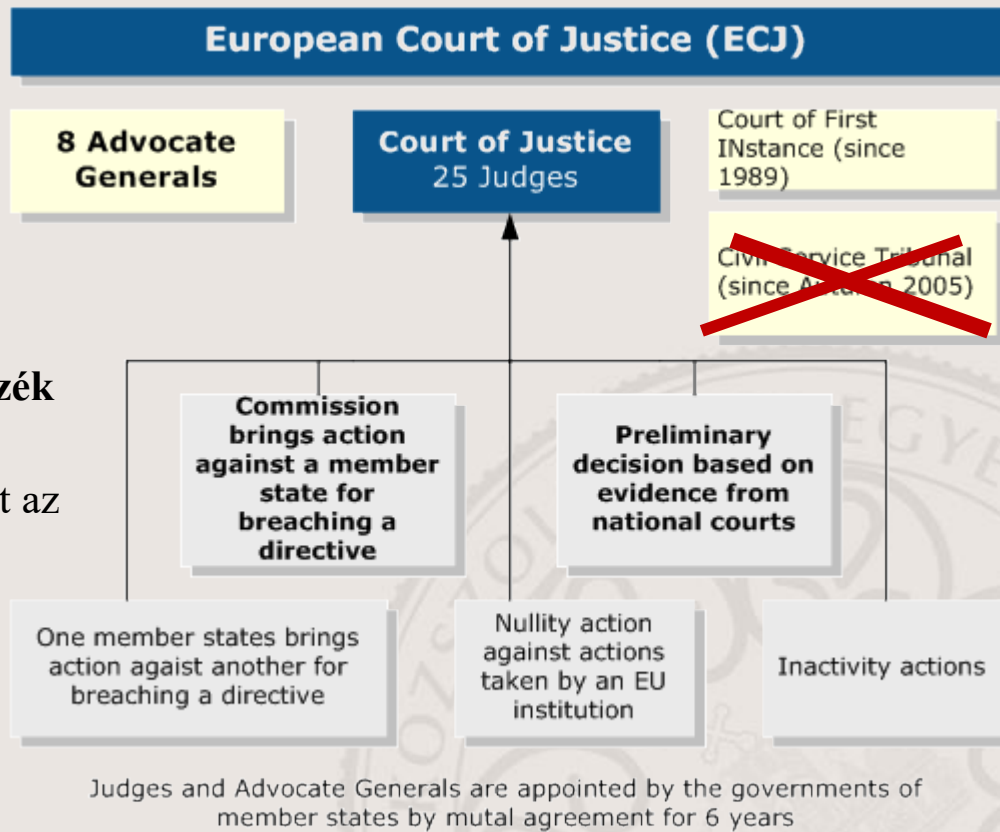

Európai Unió Bírósága

Szervezeti felépítés

- Uniós jog **tiszteletben tartása + alkalmazása/értelmezése** az Unió egésze tekintetében egységesen történjen
- *Szervezete:* **Bíróság** (legmagasabb szintű ítélkező fórum) + **Törvényszék** (alsóbb fok)
- **Különböző formációban** ülészhet az ügy természetétől, nehézségétől, sürgősségi jellegétől függően + **főtanácsnoki** funkció
- Törvényszék és Bíróság **elnököt** választ 3 éves mandátummal tagjai közül

Európai Unió Bírósága

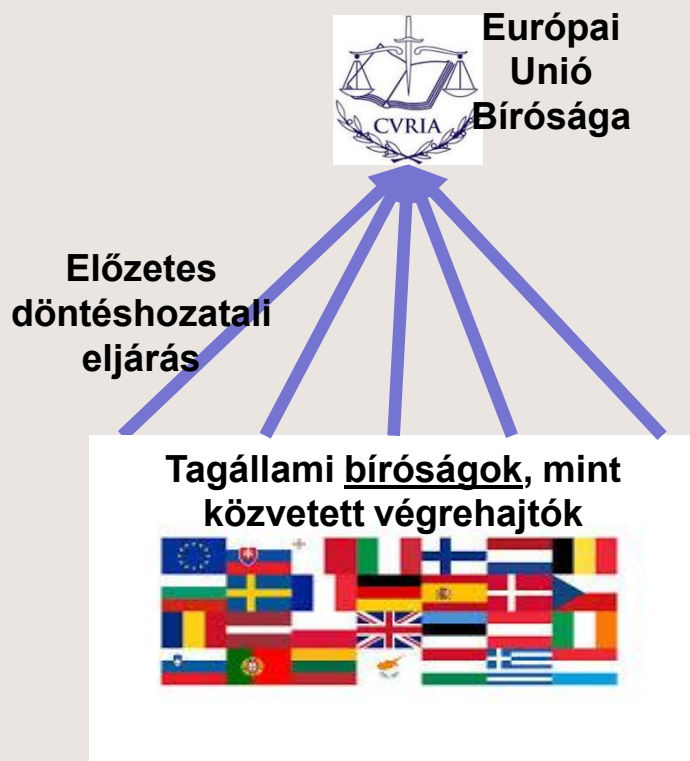
Eljárástípusok

- **Kötelezettségszegés megállapítása iránti per** (tagállam ellen az uniós jogból fakadó kötelezettség megszegése miatt)
- **Megsemmisítés iránti per** (adott uniós intézmény, szerv ellen, ha annak jogi aktusa az uniós jogba ütközik)
- **Mulasztási pernek** (uniós jog szerinti kötelező döntéshozatal elmulasztása az uniós intézmény, szerv részéről)
- Uniós intézmények, szervek, hivatalok általi **szerződésen kívül okozott károk megtérítéséről** való döntés
- Külön ítélező fórumként önállósodott Közzolgálati Törvényszék előtt folynak a **közzolgálati perek**

- Nem peres eljárásnak tekinthető Bíróság előtt folyó **előzetes döntéshozatali eljárások**

Uniós bírósági szervezetrendszer

Bírói jogalkalmazás

- **közvetett** végrehajtás túlsúlya miatt máig uniós normák végrehajtója **a tagállami bíróság**
- **tagállami bíró**, mint az uniós jog bírója jár el
- **Előzetes döntéshozatalnak kiemelkedő szerepe**, hogy biztosítsa az uniós normák egységes értelmezését
 1. **Előzetes?**
 2. **miért és mennyiben döntéshozatal?**

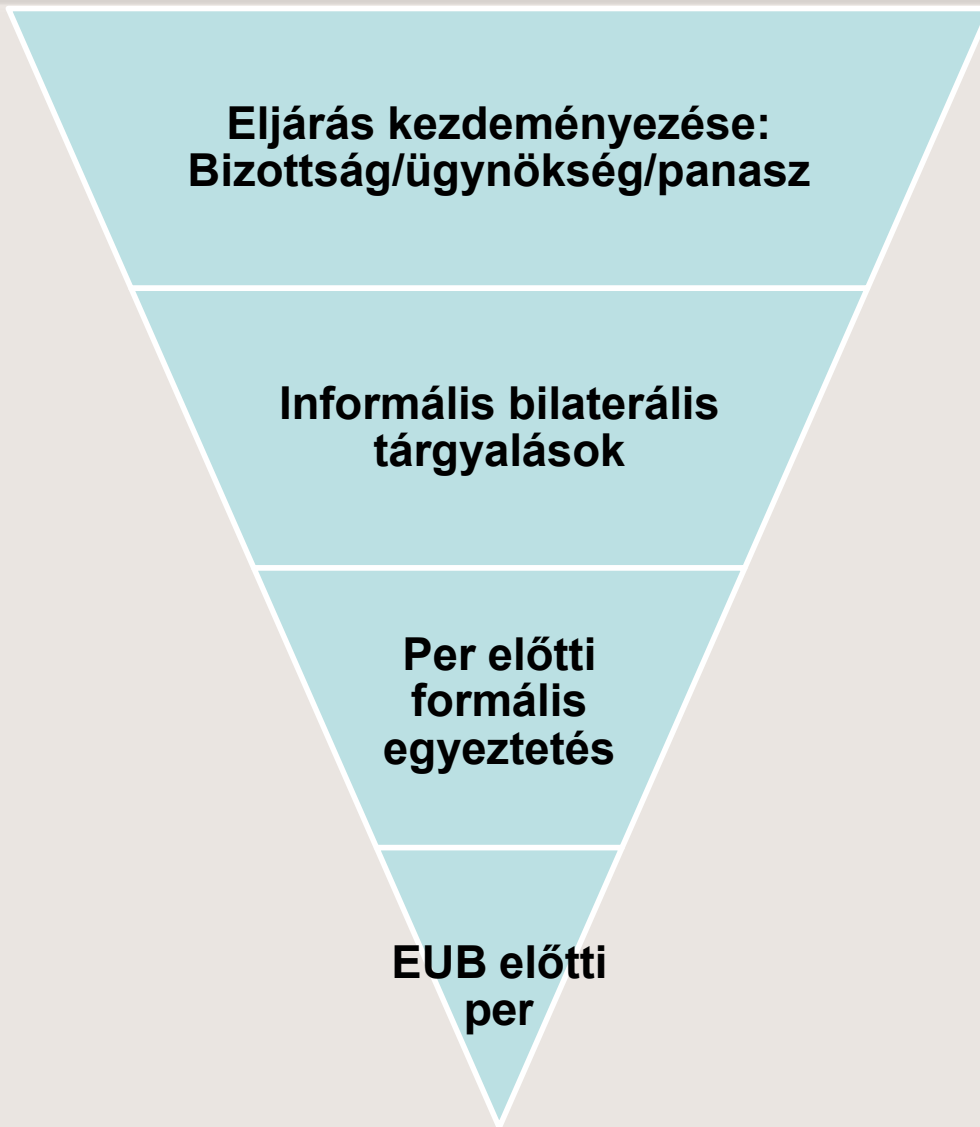
Hatósági jogalkalmazás és az uniós jog

Közvetlen-közvetett végrehajtás viszonyának korszakai

Korszak	Kezdeti integráció (’60-’70-es évek)	A deficitek korszaka (1980-2008):	A válság utáni időszak (2008-):
Uniós normák végrehajtásának szervezeti keretei	közvetett végrehajtás abszolút túlsúlya , de Bizottság versenyhatósági szerepköre adott	közvetlen végrehajtás megjelenése + közösségi hatáskörök bővülése (DE: szubszidiaritás) + végrehajtási deficit	közvetlen végrehajtás további erősödése (<i>EU ügynökségek szerepe egyre inkább felértékelődik</i>)
Uniós normák végrehajtásának eljárési keretei	rendelet-irányelv-határozat hármásával kapcsolatos bírósági esetjog kialakulása, amely gazdasági, piacszabályozási kötődésű	tagállamok eljárési autonómiája (DE: hatékony és egyenértékű jogvédelem közvetett végrehajtásban)	kezdeményezések eljárásjogi kodifikációra

Végrehajtás fő felelősei és a kötelezettségsszegési eljárás

**Bizottság, mint
uniós hatóság, de
csak bizonyos
szakpolitikai
területeken**

**néhol EU
ügynökségek eltérő
hatáskörökkel**

**EuB végső megállapítója
a tagállami
kötelezettségsszegésnek**

Uniói ügynökségek dilemmája

- Többféle jellemzőkkel bíró szervet magában foglaló **szakirodalmi** kategória – „**szerezés**sidegen” jogi helyzet

EURATOM- ügynökségek

- **behatárolt szektorban** tevékenykedik
- a **szükséges infrastruktúra** biztosítása,
- a **biztonságos és megfelelő atomenergia** felhasználásáról gondoskodnak

végrehajtási ügynökségek

- Bizottság határozata hozta létre **határozott időre, önálló jogi személyiség nélkül**
- **uniós programok végrehajtására**
- ügynökségek alapszabályának jogi alapja: **58/2003/EK rendelet**

Szabályozási ügynökségek (pénzügyi felügy. szervek)

- szakpolitikai **speciális szaktudásuk** révén segítik az uniós **intézményeket + tagállamokat**
- kiterjedtebb **piacfelügyeleti és piac-szabályozási hatásköröket**

Ügynökségek szerződésidegen helyzete

Ügynökségek felállítása egyre nagyobb számban (*agencification*)

DE:

máig „**szerződésidegen**” szervek - elsődleges jogi alapokkal **nem rendelkeznek**

+

EuB esetjog szerint a feltételekhez kötött hatáskör-átruházás máig érvényes („szerződésidegenség miatt”)

KÉRDÉS:

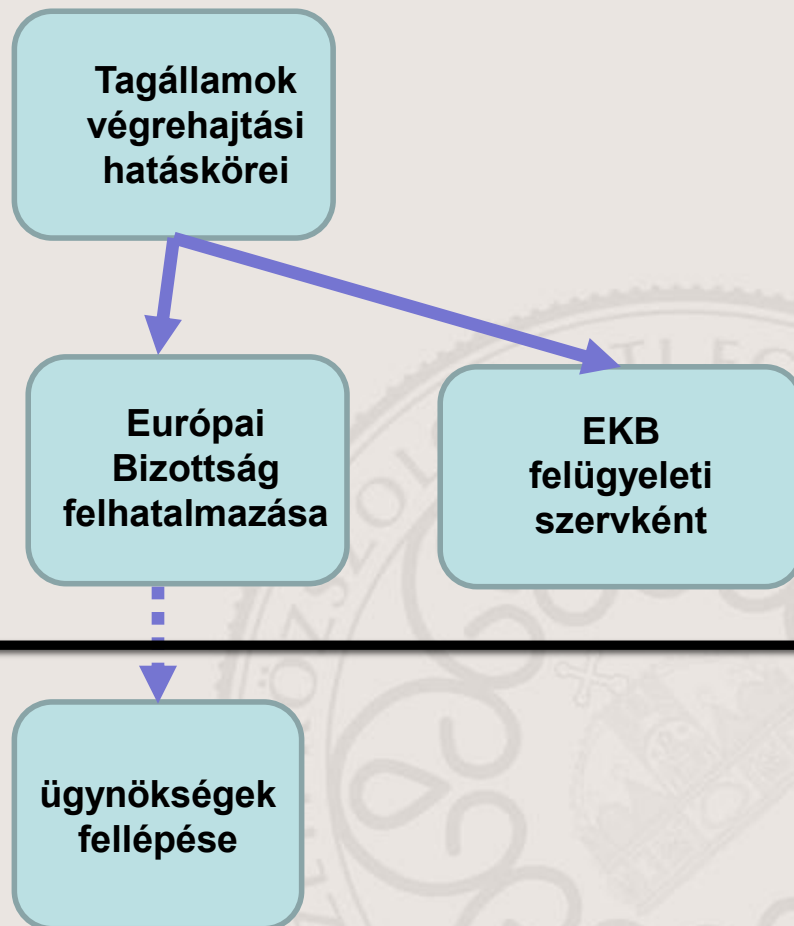
hatékonyság vs.

hiányzó elsődleges jogi alapok?

DILEMMA:

politikai akarat hiányzik legalább decentralizált ügynökségek elsődleges jogi elismeréséhez, így **különutak:** EKB (SSM) bankfelügyeleti hatóság

Szerződések
intézményei

Uniós hatósági jogalkalmazás

- **közvetett** végrehajtás túlsúlya miatt máig uniós normák végrehajtója a **tagállami hatóság**
- **tagállami hatóság**, mint az uniós jog végrehajtójáról
- **Előzetes döntéshozatalnak kiemelkedő nem létezik**
- Bizonyos területeken **van ügynökség**, bizonyos területeken nincs, **Bizottság szerepe is változó jelentőségű** szakpolitikai ágazatokban

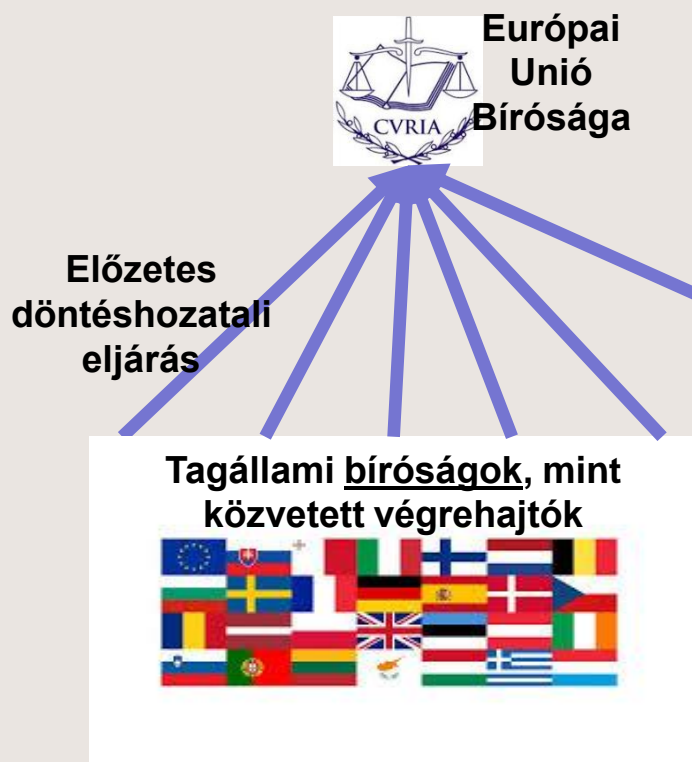
Hatósági jogalkalmazás

Egységes uniós értelmezés?

Bírói jogalkalmazás

Hatósági jogalkalmazás

További intézményközi testületek

- Összes uniós intézmény, szerv, hivatal szempontjából lényeges tevékenységük
- Típusaik::

EU Kiadóhivatala

- Hivatalos iratok és dokumentumok közzététele
- Webhelyek üzemeltetése (EUR Lex, TED- Közbeszerzési Értesítő)
- Korábbi tartalmak megőrzése

Számítógépes vészhelyzeteket elhárító csoport (CERT)

- Kiberbiztonsági központ és kapcsolattartó hasonló feladatokat ellátó tagállami szervezetekkel

Európai Közigazgatási Iskola

- Személyzeti állomány képzése különböző területeken

Európai Személyzeti Felvételi Hivatal

- 2003-tól szervezi a versenyvizsgák rendszerét
- Besorolási rendszertől függően változhatnak
- Uniós közzolgálati jog egyre összetettebbé válásával szükségszerűen jelent meg